

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

“ ” 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.3 НП Психолого-педагогічні основи навчання у початковій школі (інтегрований курс): читання

спеціальність 8.01010201 «Початкова освіта»
Педагогічний інститут

Київ – 2014 рік

Психолого-педагогічні основи навчання у початковій школі (інтегрований курс): читання: роб. навч. прогр. [для студ. спеціальність 8.01010201 «Початкова освіта»] / уклад. В.О. Науменко. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 56 с.

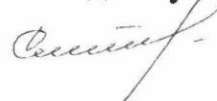
Розробник:

Науменко Віра Орестівна, кандидат педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від 03 вересня 2014 року

Завідувач кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

 С.М. Мартиненко

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А. Машовець

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічні основи формування навички читання</i>	8
<i>Змістовий модуль 2. Психолого- педагогічні основи навчання читання художніх творів різних жанрів</i>	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Психолого-педагогічні основи навчання читання у початковій школі».	14
V. Плани семінарських занять.....	15
VI. Завдання для самостійної роботи.	19
Карта самостійної роботи студента.	22
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект)	23
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	26
IX. Методи навчання.	27
X. Методичне забезпечення курсу	28
XI. Питання до екзамену.	28
XII. Рекомендована література	
Основна.	33
Додаткова.	33

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психолого-педагогічні основи навчання у початковій школі (інтегрований курс): читання» розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів і спеціалістів відповідно до навчального плану. Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістр, спеціаліст відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Психолого-педагогічні основи навчання у початковій школі (інтегрований курс): читання» є складовою частиною дисциплін блоку професійної підготовки. Її вивчення передбачає розв'язання низки *завдань*, які визначають рівень підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі літературного читання в початкових класах.

Мета курсу:

- формування в студентів методично-літературної компетентності, складовими якої є когнітивний, комунікативний, операційний аспекти;
- розкриття питань навчання літературного читання на науковому, теоретичному, технологічному рівнях.

Завдання курсу:

- формування у майбутніх учителів професійного розуміння особливостей літературного читання в початковій школі ;
- формування навички самостійної роботи з навчально-методичною літературою, творчого ставлення до педагогічних надбань, умінь орієнтуватися в літературознавчих і методичних підходах з метою пошуку ефективних шляхів розв'язання проблем літературного розвитку молодших школярів.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на *засвоєнні знань* із таких питань:

- психолого-педагогічні основи формування навички читання;
- психолого-педагогічні основи літературного аналізу на уроках читання;
- психолого-педагогічні основи сприймання учнями тексту на етапі становлення навички читання;
- структура літературно-художнього твору;
- особливості сприймання поетичної мови молодшими школярами;
- прийоми аналізу художнього твору на уроках літературного читання;
- методи, використання яких забезпечує високий рівень усвідомлення прочитаних творів, формування читацької самостійності.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти *набувають уміння та навички:*

- складати конспект уроку на основі літературознавчого і методичного аналізу теми, відбору теоретичних відомостей, методів, прийомів, з урахуванням труднощів у сприйманні учнями твору, його жанрових особливостей;

- засобами художнього твору розвивати комунікативну компетентність;
- впливати на уяву, асоціативне мислення, мовне чуття, естетичні почуття засобами поетичної мови;
- будувати систему завдань, спрямованих на удосконалення правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання;
- проводити вправи на правильність, швидкість, усвідомленість, виразність читання;
- робити літературно-методичний аналіз твору;
- володіти всіма видами аналізу художнього твору, щоб забезпечити в учнів глибину і самостійність сприймання художнього твору;
- застосовувати метод проєктів під час проведення вступних, узагальнюючих уроків;
- застосовувати метод моделювання як засіб підвищення рівня усвідомленості прозового твору;
- розробляти і проводити уроки з інтерактивною дошкою.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 год., із них 12 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття; 40 год. – самостійна робота, 8 год. – індивідуальна робота, 4 год. – модульний контроль, 36 год. на семестровий контроль (іспит).

Вивчення магістрами і спеціалістами навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні основи навчання у початковій школі (інтегрований курс): читання» завершується складанням екзамену.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес підготовки вчителів початкової школи до навчання літературного читання.

Курс:	Напряму, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>108 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Шифр та назва напрямку <i>0101 "Педагогічна освіта"</i></p> <p>Шифр та назва спеціальності: <i>8.01010201;7.01010201 Початкове навчання</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«магістр», «спеціаліст»</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: <i>1</i></p> <p>Семестр: <i>9.</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>28 годин,</i> з них: Лекції (теоретична підготовка): <i>12 годин</i> Семінарські заняття: <i>12 годин</i></p> <p>Індивідуальна робота: <i>4 годин</i></p> <p>Самостійна робота: <i>40 годин</i></p> <p>Модульний контроль: <i>4 годин</i></p> <p>Вид контролю: <u><i>екзамен</i></u></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль	
Змістовий модуль I. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ									
1-2	Сутність навички читання. Умови її формування	4	4	4					
3	Аналіз методичних посібників з формування навички читання	10	2		2		8		
4	Побудова системи вправ на формування навички читання (на матеріалі оповідання)	12	4		2	2	8		
5	Форми перевірки усвідомленості читання текстів	8	2		2		4	2	
<i>Разом</i>		34	12	4	6	2	20	2	
Змістовий модуль II. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ									
6	Структура художнього твору	7	2	2			5		
7	Літературне читання, його особливості	2	2	2					
8	Прийоми аналізу художнього твору	3	2	2			1		
9	Урок літературного читання. Його типи.	2	2	2					
10	Літературно-методичний аналіз твору	2	2		2				
11	Методика аналізу художнього твору за рівнями вчитування текстової інформації	2	2		2				
12	Урок читання із застосуванням методу проектів, моделювання	20	4		2	2	14	2	36
<i>Разом</i>		72	16	8	6	2	20	2	36
<i>Разом за навчальним планом</i>		108	36	12	12	4	40	4	36

III. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ

Лекція 1-2. Сутність навички читання. Умови її формування (4 год.)

Читання як перцептивно-мислительна мнемічна діяльність, спрямована на одержання інформації із друкованого тексту, процесуальний бік якої носить аналітико-синтетичний характер, обумовлений конкретною метою читача. Навичка читання як автоматизований компонент дії. Якості повноцінної навички читання. Вимоги програми до формування навички читання. Методики формування навички читання. Навчально-методичні комплекти зоснов формування навички читання.

Основні поняття теми: читання, зорове сприймання, навичка читання, якості повноцінної навички читання.

Література

Основна

1. Волошина Г. П. Особливості уроків читання та літературознавча пропедевтика у початковій школі : посіб. для студентів та вчителів початкової школи // [Електронний ресурс] / Г. П. Волошина. – Режим доступу – : http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/325/1/Osoblyvosti_urokiv_chytan_nia.pdf . – Назва з екрана.
2. Мартиненко В. О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб. для 2-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.Мартиненко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 96 с.
3. Науменко В. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. посіб. для вчителя / Віра Науменко. – К. : Генеза, 2013. – С.34 – 51.
4. Науменко В.О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб. для 2 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 96 с.
5. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1–4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – С.73–74, 77–78, 85, 92.

Додаткова

1. Мартиненко В. О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб. для 3-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.Мартиненко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2014. – 96 с.
2. Науменко В.О. Літературне читання: підруч. для 2-го кл. / В.О. Науменко. - К. : Генеза, 2012. – 160 с.
3. Науменко В.О. Літературне читання: підруч. для 3-го кл. / В.О. Науменко. - К. : Генеза, 2013. – 176 с.

4. Науменко В.О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб. для 3 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2014. – 96 с.
5. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / О. Я.Савченко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. –160 с.
6. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / О. Я.Савченко. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 176 с.
7. Науменко В.О. Алгоритм підготовки вчителя початкових класів до уроку читання // [Електронний ресурс] / В. О. Науменко, Н. О. Рибалко. – Режим доступу : <http://www.psyh.kiev.ua>. – Назва з екрана.

Семінарське заняття 1. Аналіз методичних посібників з формування навички читання (2 год.)

Семінарське заняття 2. Побудова системи вправ на формування навички читання (на матеріалі оповідання) (2 год.)

Семінарське заняття 3. Форми перевірки усвідомленості читання текстів (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ СПРИЙМАННЯ ХУДОЖНЬО-ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ

Лекція 3. Структура художнього твору (2 год.)

Художній твір як мистецтво слова.

Літературно – художній твір як розповідь про певну життєву подію, що ведеться від особи реального або уявлюваного автора з розрахунком на естетичне враження й містить у собі його передумови.

Естетична цінність твору. Зображення в художньому творі дійсності в художніх образах.

Художній образ, його особливості. Типи образів. Сюжет, композиція (експозиція, зав'язка, розвиток подій, кульмінація, розв'язка), пафос, тема, ідея художнього твору.

Основні поняття теми: «художній твір», «сюжет», «композиція», «художній образ», «тема», «пафос», «ідея».

Література

Основна

1. Галич О. Теорія літератури: Підручник./ О.Галич, В.Назарець, Є. Васильєв. – К.: Либідь, 2001. - С.124 - 141; 205 - 223.
2. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1 –4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. –С. 74, 78 – 79, 85 – 86, 92 – 93.

3. Мовчун А. Запрошуємо у світ літературних термінів // Початкова школа. – 2003. – №10. – С. 35 – 38.
4. Скорина Л. Аналіз художнього твору : навч. посіб. для студентів гуманітарних спеціальностей / Л. Скорина. - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2013. – С. 57 – 72 / [Електронний ресурс] / Л. Скорина. – Режим доступу: http://www.bohdan-books.com/userfiles/file/books/lib_file_1624021366.pdf . – Назва з екрана.
5. Цимбалюк Л. Проблеми ведення літературознавчої пропедевтики в початкових класах / Л. Цимбалюк // Початкова школа. – 2000. – № 11. – С. 19 – 25.

Додаткова

1. Науменко В. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. посіб. для вчителя / Віра Науменко. – К. : Генеза, 2013. – С.13 - 21
2. Светловская Н. Н. О литературном произведении и проблемах, связанных с его осмыслением при обучении младших школьников чтению / Н. Н. Светловская // Начальная школа. – 2005. – № 4. – С. 8 – 15.
3. Светловская Н. Н. О литературном произведении и проблемах, связанных с его осмыслением при обучении младших школьников чтению / Н. Н. Светловская // Начальная школа. – 2005. – № 5. – С. 39 – 47.
4. Светловская Н. Н. О литературном произведении и проблемах, связанных с его осмыслением при обучении младших школьников чтению / Н. Н. Светловская // Начальная школа. – 2005. – № 6. – С. 48 – 57.

Лекція 4. Літературне читання, його особливості (2 год.)

Особливості змісту програми курсу «Літературне читання». Мета і завдання літературного читання. Сутність поняття читацька компетентність. Сутність тематично-жанрового, естетичного, літературознавчого, комунікативно – літературного принципів впорядкування змісту. Змістові лінії програми. Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів.

Особливості змісту підручників, навчально- методичних комплектів з літературного читання: структура підручників, коло читання, система формування читацьких умінь, форми роботи, ілюстративний матеріал, відповідність змістовим лініям програми.

Психологічні особливості сприймання художнього твору учнями початкових класів. Літературний розвиток молодших школярів.

Основні поняття: літературне читання, літературний розвиток, читацька компетентність, читацькі компетенції.

Література

Основна

1. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1–4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – С. 71 – 97.
2. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / О. Я. Савченко. - К. : Освіта, 2012. – 160 с.
3. Савченко. О. Методичний аналіз підручника «Літературне читання» для 2-го класу: зміст, структура, методичні настанови / О. Савченко // Початкова школа. – 2013. – № 5. – С. 1 – 5.

4. Науменко В. О. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / В. О. Науменко - К. : Генеза, 2013. – С. 7.
5. Науменко В. О. Уроки літературного читання в 2 класі : метод. посіб. для вчителя / В. Науменко. : – К.: Генеза, 2013. – С. 7 – 20.
6. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / О. Я. Савченко. - К. : Освіта, 2013. – 178 с.
7. Науменко В. О. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / В. О. Науменко. - К. : Генеза, 2013. – 178 с.

Додаткова

1. Савченко О. Я. Вивчення особистості молодшого школяра як передумова успішної організації його навчальної діяльності. / О. Савченко // Початкова школа. – 2012. – № 3. – С.1 – 6.
2. Вашуленко О. Емоційно-ціннісна складова у структурі читацької компетентності молодшого школяра / О. Вашуленко // Початкова школа. - 2013. – № 1. – С. 13 – 18.
3. Мартиненко В. Сутнісні характеристики читацької компетентності молодших школярів / В. Мартиненко // Початкова школа. – 2013. – № 12. – С. 3 – 7.
4. Мартиненко В. О. Методичний коментар до робочого зошита з літературного читання 2 клас / В. О. Мартиненко // Початкова школа. – 2013. – № 10. – С. 13 – 17.
5. Мартиненко В. О. Оновлення змісту літературного читання у контексті компетентнісного підходу / В. Мартиненко // Початкова школа. – 2012. – № 10. – С. 20 – 24.
6. Науменко В. Методичні рекомендації до навчально-методичного комплексу з літературного читання для 3 класу (авт. В. О. Науменко) / В. Науменко Літературне читання (українська, інша мова навчання) // [Електронний ресурс] / В.О.Науменко. – Режим доступу – : <http://www.pochatkova-shkola.net/journal.htm>. – Назва з екрана.
7. Науменко В. Особливості змісту навчально-методичного комплексу з літературного читання в третьому класі (авт. В. О. Науменко) // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. – 2014. – №5.

Лекція 5. Прийоми аналізу художнього твору (2 год.)

Зміст поняття «аналіз», «аналіз художнього твору». Завдання структурного і смислового аналізу на уроках літературного читання. Літературно-методичний аналіз тексту (ЛМАТ). Шляхи аналізу художнього твору: «услід за автором», «по образний», «проблемно-тематичний», «комбінований». Прийоми аналізу.

Основні поняття теми: аналіз художнього твору, сюжетно-образний аналіз, аналіз «услід за автором», «проблемно-тематичний» аналіз.

Література

Основна

1. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах: посіб. для вчителя / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007. – 334 с.

2. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1 – 4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – С. 74 – 75, 80 – 82, 87 – 88, 94 – 95.
3. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 2 класі : метод. посіб. для вчителя / В. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – С.22 – 29, 129 - 134, 227 - 228.
4. Небеленчук І. Літературознавча концепція аналізу художнього твору / [Електронний ресурс] / І.Небеленчук. – Режим доступу: <http://timso.koipro.kr.ua/blogs/index.php/nebelenchuk/title-77>. – Назва з екрана.
5. Петровська Т. Система роботи над образними засобами художнього твору на уроках літературного читання (порівняння) / Т.Петровська // Початкова школа. – 2013. – № 4. – С. 5– 8.

Додаткова

1. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: Підручник / Л. Ф. Мірошниченко. – Вища шк., 2007. - С.206 - 221.
2. Науменко В.О., Харітоненко Л.А. Уроки літературного читання в 3 класі : метод. посіб. для вчителя / В.О. Науменко, Л.А.Харітоненко. – К.: Генеза, 2014. – С.13 – 24.
3. Ситченко А.Л. Ще раз про технології літературного аналізу / А.Л.Ситченко // Дивослово. – 2003. – № 2. – С. 56 – 59.
4. Скорина Л. Аналіз художнього твору : навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей / Л. Скорина. - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2013. - 424 с. / [Електронний ресурс] / Л. Скорина. – Режим доступу: http://www.bohdan-books.com/userfiles/file/books/lib_file_1624021366.pdf . – Назва з екрана.
5. Науменко В. О. Уроки літературного читання в 3 класі : метод. посіб. для вчителя / В. Науменко. – К. : Генеза, 2014. – 160 с.

Лекція 6. Урок читання. Його типи (2 год.)

Типи уроків літературного читання: вступний урок до вивчення теми, урок вивчення нового твору, урок порівняльного аналізу творів, узагальнюючий урок.

Варіанти уроків літературного читання (за О.Я.Савченко): уроки вивчення творів одного жанру (вірша, оповідання, казки, легенди та ін.), уроки-сходинки до монографічного вивчення творчості письменника, уроки-інсценізації, уроки з ігровим сюжетом, уроки, на яких поєднуються різні види, уроки-роздуми, інтегровані уроки, уроки-діалоги, уроки розвитку літературних здібностей.

Основні поняття теми: урок читання, типи уроків читання.

Література

Основна

1. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах: посіб.для вчителя / О.Я. Савченко. - К.: Освіта, 2007. - 334 с.
2. Савченко О.Я. Варіативність побудови уроків читання / О.Я.Савченко // Початкова школа. – 2006. - № 9. – С. 15 – 19.

3. Савченко О. Я. Сучасний урок: суб'єктність навчання і варіативність структури / О.Я. Савченко // Початкова школа. – 2011. – № 9. – С. 11 – 15.
4. Науменко В. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 160 с.
5. Науменко В. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. посіб. для вчителя / Віра Науменко. – К. : Генеза, 2013. – С.52 – 269.

Додаткова

1. Компаній О. Формування читацьких інтересів молодших школярів із використанням мультимедіа та інтернету / О. Компаній // Початкова школа. - 2013. – № 3. – С. 17 – 20.
2. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: Підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – Вища шк., 2007. – 415 с.

Семінарське заняття 4. Літературно-методичний аналіз тексту (2 год.)

Семінарське заняття 5. Методика аналізу художнього твору за рівнями вичитування текстової інформації (2 год.)

Семінарське заняття 6. Урок читання із застосуванням методу проектів і моделювання (2 год)

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Психолого-педагогічні основи навчання читання у початковій школі»

Разом: 108 год., лекції – 12 год., семінарські заняття – 12 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 4 год, семестровий контроль – 36 год.

Тиждень													
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II								
Назва модуля	Психолого – педагогічні основи формування навички читання				Психолого- педагогічні основи сприймання художньо – літературного твору								
Кількість балів за модуль	За відвідування лекцій -2 б.,,семінарських – 3 б.,, роб. семінарських-10б., самостійна робота- 25 балів, МКР-25 балів .Всього – 65 балів				За відвідування лекцій -4 б, семінарських – 3 б., роб. на семінарських 20-б., самостійна робота- 35 б.,МКР-25 б., ІНДЗ – 30. Всього- 117								
Дата													
Теми лекцій (бали за відвідування 7 б)	Сутність навички читання. Умови її формування (2)				Структура художнього твору (1)	Літературне читання.Його особливості (1)	Прийоми аналізу художнього твору(1)	Урок читання, його типи (1)					
Теми семінарських (бали за відвідування 1 б).		Аналіз методичних посібників з формування навички читання (1)	Побудова системи вправ на формування навички читання(1)	Форми перевірки усвідомленості читання творів(1)					Літературно – методичний аналіз твору(1)	Методика аналізу художнього твору за рівнями вичитування текстової інформації ((1)	Урок читання із застосуванням методу проєктів і моделювання		
Самостійна робота 60 балів		Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)			Табл. 6.1 (10 балів)			Табл. 6.1 (20 балів)		
ІНДЗ -30 б.		30балів											
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота №1 – 25 балів				Модульна контрольна робота № 2 – 25 балів 182 - 60 Екзамен – 40 балів К. – 3,0								

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ

Семінарське заняття 1.

Аналіз методичних статей, методичних посібників із формування навички читання

План

1. Тематика, зміст методичних статей у фахових журналах (з проблеми формування навички читання в учнів початкових класів).
2. Тематика, зміст посібників з проблеми формування навички читання.
3. Аналіз і коментування методичних статей, посібників з проблеми формування навички читання.

Література

1. Журнали «Початкова школа» (2012 - 2014 рр), «Учитель початкової школи», газета «Початкова освіта» (20012 – 2014 рр.).
2. Мартиненко В. О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб. для 2-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. Мартиненко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 96 с.
3. Науменко В. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. посіб. для вчителя / Віра Науменко. – К. : Генеза, 2013. – С.34 – 51.
4. Науменко В. О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб. для 2 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 96 с.
5. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1 – 4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – С. 73 –74, 77 – 78, 85, 92.

Семінарське заняття 2.

Тема. Побудова вправ на формування навички читання (на матеріалі оповідання)

План

1. Фактори, які впливають на формування навички читання.
2. Вправи на правильність, швидкість, усвідомленість, виразність читання.

Завдання до заняття.

- Підготувати вправи на формування чіткої вимови, точності зорового сприймання, розширення поля читання, активізацію мислення.
  - Підготувати дидактичний матеріал для проведення вправ
- Завдання під час заняття
- Провести вправи на формування чіткої вимови, точності зорового сприймання, розширення поля читання, активізацію мислення.

Література

1. Мартиненко В. О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб. для 2-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. Мартиненко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 96 с.
2. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1–4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – С.73–74, 77–78, 85, 92.
3. Науменко В. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. Посіб. для вчителя / Віра Науменко. – К. : Генеза, 2013. – С.34 – 51.
4. Науменко В.О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб. для 2 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 96 с.
5. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / О. Я. Савченко. – К.: Освіта, 2012. – 160 с.

Семінарське заняття 3.

Тема. Форми перевірки усвідомленості читання текстів

План

1. Програмні вимоги до рівня сформованості навички читання в учнів 2–4 класів.
2. Методика визначення рівнів сформованості навички читання мовчки. Завдання до заняття.

Опрацювати матеріали вивчення вмінь і навичок читання та розуміння тексту учнями четвертих класів

Література

1. Орієнтовні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти інваріантної складової навчального плану (1–4 класи) . Літературне читання (українська, інша мова навчання) // Початкова школа. – 2014. – № 4. – С. 3 – 9. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pochatkova-shkola.net/journal.htm>. – Назва з екрана.
2. Інструктивно-методичні матеріали щодо контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів. Літературне читання // Початкова школа. – 2014. – № 4. – С. 30 – 37. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pochatkova-shkola.net/journal.htm>. – Назва з екрана.
3. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1–4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012 – С. 77 - 97.
4. Науменко В.О. Зошит для оцінювання навчальних досягнень з літературного читання : навч. посіб. для 3 кл. загальноосвіт. навч. закл. [до підр. «Літературне читання. 3 кл.» В.О. Науменко] / В.О.Науменко. – К. : Генеза, 2014. – 40 с.
5. Вашуленко О. Підготовка до ДПА: читання / О. Вашуленко // Учитель початкової школи. – 2013. – № 2. – С. 6 – 10.

Завдання під час семінарського заняття.

Запропонувати нові форми і зміст вивчення рівня сформованості вмінь і навички читання. Форма проведення заняття - брейнстормінг.

Змістовий модуль II

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ СПРИЙМАННЯ ХУДОЖНЬО-ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ

Семінарське заняття 4

Тема. Літературно-методичний аналіз тексту (2 год.)

План

1. Розкриття змісту понять: тема, проблема, основна думка, жанр, сюжет, композиція.
2. Читання оповідання В.Сухомлинського «Які вони бідні».
3. Осмислення кожного компоненту твору. Вибір прийомів роботи.
4. Складання таблиці:

Компоненти твору	Прийоми, способи роботи з текстом
Жанр:	
Сюжет:	
Композиція:	
Тема:	
Основна думка:	
Мова твору:	

5. Виведення висновку.

Література

1. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах: посіб. для вчителя / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007. – 334 с.
2. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1–4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – С.74 - 75, 80–82, 87–88, 94–95.
3. Науменко В. О. Уроки літературного читання в 2 класі : метод. посіб. для вчителя / В. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – С. 22 – 29, 129 - 134, 227 - 228.
4. Небеленчук І. Літературознавча концепція аналізу художнього твору / [Електронний ресурс] / І.Небеленчук. – Режим доступу: <http://timso.koippro.kr.ua/blogs/index.php/nebelenchuk/title-77>. – Назва з екрана.
5. Петровська Т. Система роботи над образними засобами художнього твору на уроках літературного читання (порівняння) / Т.Петровська // Початкова школа. – 2013. – № 4. – С. 5 – 8.

Семінарське заняття 5.

Тема. Методика аналізу художнього твору за рівнями вичитування текстової інформації (2 год.)

План

1. Рівні сприймання художнього твору.
2. Особливості аналізу художнього твору в системі розвивального навчання.

Література

1. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах: Посіб. для вчителя / О. Я. Савченко. - К. : Освіта, 2007. - 334 с.
2. Науменко В. О. Навчання вдумливого читання і розуміння художнього твору / В. О. Науменко // Початкова школа. – 2008. – № 7. – С. 50 – 51.
3. Науменко В. О. Художній твір як мистецтво слова. Робота над текстом у 3-му класі / В. О. Науменко // Учитель початкової школи. – 2014. – № 4. – С. 8 – 12.
4. Стадник Л. Формування і розвиток мотивації на уроках читання / Л. Стадник // Початкова школа. – 2014. – № 1. – С. 19 – 22.
5. Бондаренко О. Формування читацької компетентності молодших школярів / О. Бондаренко // Початкова школа. – 2014. – № 5. – С. 6 – 8.

Семинарське заняття 6.

Урок читання із застосуванням методу проєктів, моделювання (2 год.)

План

1. Суть і значення методу моделювання в формуванні читацької активності учнів початкових класів.
2. Урок читання із застосуванням методу проєктів.

Література

1. Кісельова О. І. Метод наочного моделювання під час роботи з казкою / О. І. Кісельова // Начальная школа. – 2006. - № 2. – С. 52 - 59.
2. Науменко В. О. Підготовка вчителя до розвитку творчої діяльності учнів початкових класів на основі загадки / В. О. Науменко // Початкова освіта. - 2008. – № 44. – С. 20.
3. Науменко В. О. Підготовка студентів до опрацювання казки із використанням методу моделювання / В. О. Науменко // Початкова освіта. – 2008. – № 44. – С. 18.
4. Тихомирова К. М. Робота над створенням діафільму з компонентом проєктної діяльності школярів / К. М. Тихомирова, Т. В. Сазонцева // Начальная школа. – 2006. – № 12. - С. 26 - 30.
5. Чабайовська М. Організація проєктної діяльності молодших школярів у процесі проведення позаурочної роботи з літературного читання / М. Чабайовська, О. Кархут // Початкова школа. – 2014. – № 2. – С. 4 – 10 // [Електронний ресурс] / М. Чабайовська, О. Кархут. – Режим доступу – : <http://www.pochatkova-shkola.net/journal.htm>. – Назва з екрана.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
Змістовий модуль І.
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ

Тема 2. Аналіз статей, навчально-методичних посібників з формування навички читання (8 год. – 10 б.)

1. Виписати з навчально- методичних посібників по три вправи на формування правильності, швидкості, усвідомленості читання, підготувати їх презентацію – (5балів – презентація з анімацією).

2. Скласти анотацію на 5 статей з ж. «Початкова школа», г. «Початкова освіта» за 2013 – 2014 рр., в яких розкриваються проблеми формування навички читання – 5 б.

Тема 4. Побудова системи вправ на формування навички читання (8 год.–10 б.)

1. Скласти «Пошукову таблицю» до 4 художніх творів за підручниками «Літературне читання» (2, 3 класи).

2. Розробити по 5 вправ, спрямованих на формування правильності, швидкості та усвідомленості читання до однієї з тем підручника «Літературне читання» (2 або 3 класи) – 5 балів.

3. Розробити фрагмент уроку виразного читання художнього твору, метою якого є формування умінь: 1) визначати настрій твору; 2) уявляти описані картини природи, життя; 3) визначати підтекст; 4) визначати завдання свого читання (виберіть одне із названих умінь і текст із підручника «Літературне читання», на якому зручно формувати це умінь (5 балів) (Див. зразок. Науменко В. О.Уроки літературного читання в 2 класі: метод.посіб. для вчителя / Віра Науменко. – К : Генеза, 2013. – С. 217 - 219).

Література для опрацювання:

1. Мартиненко В. О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб. для 2-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. Мартиненко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 96 с.

2. Науменко В. О. Літературне читання: підруч. для 2-го кл. / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 176 с.

3. Науменко В. О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб.для 2-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 96 с.

4. Науменко В.О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб.для 3-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2014. – 96 с.

5. Науменко В. О. Уроки літературного читання в 2 класі: метод.посіб. для вчителя / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 280 с.

6. Савченко О. Я. Літературне читання: підруч. для 2-го кл. / О. Я. Савченко.– К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – 160 с.
7. Савченко О. Я. Літературне читання: підруч. для 2-го кл. / О. Я. Савченко.– К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 176 с.

Тема 6. Форми перевірки усвідомленості читання текстів (4 год. – 5 балів)

1. Розробити форми і зміст вивчення рівнів розуміння прочитаного, сформованості правильності, швидкості, виразності читання вголос в учнів 2 класу (5 балів).

Література для опрацювання:

1. Орієнтовні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти інваріантної складової навчального плану (1 - 4 класи) . Літературне читання (українська, інша мова навчання) // Початкова школа. – 2014. – № 4. – С. 3 – 9.
2. Інструктивно-методичні матеріали щодо контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів. Літературне читання // Початкова школа. – 2014. – № 4. – С. 30 – 37.
3. Науменко В. Зошит для оцінювання навчальних досягнень з літературного читання [до підруч. «Літературне читання, 3 кл.» В. О. Науменко] / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2014. – 40 с.

Змістовий модуль II.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ

Тема 6. Структура художнього твору (5 год.- 5 балів)

1. Написати визначення: (5 балів):

Система образів художнього твору, персонаж ,ліричний герой, образ автора, пейзаж, сюжет твору, внутрішня організація сюжету.

Література для опрацювання:

Галич О. Теорія літератури: Підручник / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв. – К. : Либідь, 2001. – С. 142 – 146, 151 – 156, 159 – 164, 166 – 169.

Тема 8. Прийоми аналізу художнього твору – (1 год. – 10 балів)

1. Визначити тему і основну думку казки чи оповідання. Виберіть твір самостійно. Виконуючи, вкажіть назву твору, жанр, клас, в якому твір читається – 1 год. (5 балів)

2. Виберіть завдання із запропонованих, самостійно твір і вид його аналізу:

- Розробити фрагмент уроку літературного читання чарівної казки в третьому класі (пообразний аналіз) – 8 год. (5 балів)

- Розробити фрагмент уроку літературного читання оповідання в 2 класі з презентацією (аналіз «за автором» або проблемно-тематичний)

Література для опрацювання:

1. Науменко В. О. Літературне читання: підруч. для 2-го кл./ В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2012. – 160 с.
2. Науменко В. О. Літературне читання: підруч. для 3-го кл./ В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 176 с.
3. Науменко В.О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб.для 2-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 96 с.
4. Науменко В. О. Уроки літературного читання в 2 класі: метод.посіб. для вчителя / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 280 с.
5. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / О. Я. Савченко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – 160 с.
6. Савченко О.Я. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / О.Я.Савченко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 176 с.

Тема 12. Урок читання із застосуванням методу проектів, моделювання – (14 год.- 20 балів)

1. Розробити урок літературного читання з використанням методу проектів– 10 год. (10 балів). Тему і клас виберіть самостійно.
  2. Розробити урок літературного читання в 2 класі із застосуванням методу моделювання і презентацію до цього уроку – 10 год. (10 балів)
- Жанр і клас, в якому читається твір, виберіть самостійно.

Література для опрацювання:

1. Підручники з літературного читання для 2, 3 класів.
2. Науменко В.О. Зошит з літературного читання до підручника «Літературне читання»: навч. посіб.для 3-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. О. Науменко. – К.: Генеза, 2014. – 96 с.
3. Чабайовська М., Організація проектної діяльності молодших школярів у процесі проведення позаурочної роботи з літературного читання / М. Чабайовська, О. Кархут // Початкова школа. – 2014. – № 2. – С. 4 – 10 // [Електронний ресурс] / М.Чабайовська, О. Кархут. – Режим доступу – : <http://www.pochatkova-shkola.net/journal.htm>. – Назва з екрана.
4. Компаній О. Формування читацьких інтересів молодших школярів із використанням мультимедіа та інтернету / О. Компаній // Початкова школа. – 2013. – № 3. – С. 17 – 20.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ			
Тема 3 Аналіз статей, навчально-методичних посібників з формування навички читання (8 год.)	Індивідуальне заняття, МКР, екзамен	10	3-4
Тема 4. Побудова системи вправ на формування навички читання (8 год.)	Індивідуальне заняття, МКР, екзамен	10	5
Тема 5. Форми перевірки усвідомленості читання текстів (4 год.)	Індивідуальне заняття, МКР, екзамен	5	6
Змістовий модуль II ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ СПРИЙМАННЯ ХУДОЖНЬО-ЛІТЕРАТУРНОГО ТЕКСТУ			
Тема 6. Структура художнього твору (5 год.)	Індивідуальне заняття, модульна контрольна	5	7
Тема 8. Прийоми аналізу художнього твору (1 год.)	Індивідуальне заняття, МКР, екзамен	10	8
Тема 12. Урок читання із застосуванням методу проектів, моделювання (14 год.)	Індивідуальне заняття, МКР, екзамен	20	9
<i>Разом: 40 год.</i>	<i>Разом: 60 балів</i>		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності спеціаліста, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Психолого-педагогічні основи навчання читання у початковій школі» – це вид науково-дослідної роботи спеціаліста, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

науково-педагогічне дослідження у вигляді реферату з презентацією практичної частини.

Тема на вибір студента:

1. Особливості літературного аналізу оповідання.
2. Особливості методики читання казки.
3. Особливості читання науково-пізнавальних текстів.
4. Особливості роботи над загадкою на уроках читання в початкових класах.
5. Теорія формування читацької самостійності у молодших школярів.
6. Літературний розвиток молодших школярів.
7. Усвідомлення жанрової специфіки творів.
8. Літературознавча пропедевтика в початкових класах.
9. Ознайомлення із засобами художньої виразності тексту.
10. Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного.
11. Розвиток мовлення учнів на уроках читання.
12. Методика читання пейзажної лірики.
13. Методика читання з елементами літературного аналізу легенди.
14. Прийоми формування уваги до художнього слова.
15. Особливості роботи з гумористичним твором.
16. Особливості читання та аналізу п'єси.
17. Наочність на уроках читання.

18. Види бесід на уроках читання, їх значення і місце в структурі уроку.
19. Засоби інтонаційної виразності під час читання художнього твору..
20. Навчання учнів виразного читання віршів пейзажної лірики.
21. Прийоми драматизації на уроках читання, їх значення у формуванні усвідомленості, розвитку творчих здібностей учнів.
22. Прийом постановки «живих картин» . Доцільність і методика його використання під час читання творів різних жанрів для формування умінь сприймати художній образ.
23. Прийом «читання в особах», його значення для розуміння особливостей персонажів твору, методика використання під час аналізу тексту художнього твору.
24. Робота з малюнками, місце її в структурі уроку і значення для формування усвідомленості, емоційності сприймання твору.
25. Методика роботи з персонажем твору. Вимоги програми до формування в учнів поняття «персонаж твору», умінь давати йому характеристику.
26. Види переказу на уроках читання, вимоги програми до рівня сформованості умінь використання кожного виду переказу.
27. Методика проведення детального переказу змісту прочитаного.
28. Методика проведення стислого переказу змісту прочитаного.
29. Методика проведення вибіркового переказу прочитаного.
30. Методика проведення творчого переказу прочитаного.
31. Формування умінь створювати словесні картини на основі прочитаного.
32. Формування в учнів другого класу уявлень про жанрові особливості і види казок.
33. Формування в учнів третього класу уявлень про жанрові особливості фантастичних казок. Методика читання фантастичних казок.
34. Формування в учнів другого класу уявлень про жанрові особливості оповідання. Методика опрацювання оповідання в другому, третьому, четвертому класах.
35. Формування в учнів початкових класів уявлень про пейзажну лірику.
36. Формування в учнів початкових класів уявлення про метафору .
37. Формування в учнів початкових класів уявлення про жанрові особливості прислів'я, приказки. Види роботи з прислів'ями, приказками на уроках читання.
38. Формування в учнів уявлення про жанрові особливості лічилки. Види роботи з лічилками.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження: вступ, основна, частина, висновки, зразок уроку, електронний варіант презентації, список літератури.

Критерії та оцінювання подано відповідно у табл. 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2	Складання плану реферату	1 бал
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	5 балів
4	Дотримання правил реферування наукових публікацій	2 бали
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3 бали
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	2 бали
7	Відповідність розробки уроків вимогам Наявність презентації, вміння презентувати свою роботу	5 балів
8		10 балів
Разом		30 балів

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні основи навчання читання у початковій школі».

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО

КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Психолого-педагогічні основи навчання у початковій школі (інтегрований курс): читання» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1	Модульні контрольні роботи (1, 2)	50
2	Самостійна робота	60
3	Відвідування лекцій	6
4	Відвідування семінарських занять	6
5	Робота на семінарських заняттях	30
6	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
7	Екзамен	40
Підсумковий рейтинговий бал		182 – 60
		Коеф. – 3

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

За 100-бальною шкалою	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою	
90 – 100	A	5	Відмінно
82 – 89	B	4	Добре
75 – 81	C	3	Задовільно
69-74	D	3	Задовільно
60 – 68	E	2	Незадовільно
35-59	FX	2	Незадовільно з повторним вивченням курсу
1-34	F	2	Незадовільно без повторного вивчення курсу

У процесі оцінювання навчальних досягнень спеціалістів застосовуються такі методи:

- Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- Методи письмового контролю: модульне письмове тестування, реферат.
- Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

І. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Відеозаписи уроків
2. Конспекти лекцій
3. Набір дидактичного матеріалу для проведення семінарських занять
4. Зразки уроків читання творів різних жанрів
5. Ксерокси методичних статей
6. Текстові завдання для модульного оцінювання навчальних досягнень студентів
7. Завдання для ректорського контролю

XI. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Літературне читання в початкових класах. Його особливості.
2. Урок літературного читання. Визначення теми і мети уроку.
3. Психологічні особливості сприймання художнього твору учнями початкових класів.
4. Літературно-методичний аналіз художнього твору.
5. Шляхи аналізу художнього твору.
6. Аналіз художнього твору «услід за автором».
7. Пообразний шлях аналізу казки.
8. Проблемно-тематичний шлях аналізу оповідання.
9. Типи і варіанти уроків літературного читання.
10. Види бесід на уроці літературного читання. Вимоги до їх проведення.
11. Екранізація літературного твору .
12. Урок літературного читання із застосуванням методу моделювання.
13. Психолого-педагогічні основи формування навички читання.
14. Особливості роботи з усною народною творчістю.
15. Ознайомлення учнів із засобами художньої виразності твору.
16. Особливості методики читання казки.
17. Особливості методики читання оповідання.
18. Вибір видів роботи з текстом в ході його аналізу.
19. Усвідомлення учнями початкових класів жанрової специфіки твору.

20. Методичні підходи до формування швидкості, усвідомленості читання «мовчки».
21. Послідовність роботи з художнім твором на уроці літературного читання.
22. Вихідні психологічні положення, що визначають методику читання в початкових класах.
23. Уроки літературного читання із застосуванням методу проєктів.
24. Урок літературного читання із застосуванням інтерактивної дошки.
25. Урок літературного читання із застосуванням моделювання.
26. Завдання уроків літературного читання в початкових класах.
27. Характеристика змістових ліній програми з літературного читання .
28. Навичка читання. Шляхи удосконалення навички.
29. Правильність читання. Умови формування правильності.
30. Місце вправам на правильність читання в структурі уроку літературного читання. Побудова вправ, постановка пізнавальних завдань.
31. Прийоми формування усвідомленого читання.
32. Побудова вправ на швидкість читання.
33. Фактори, які впливають на швидкість читання.
34. Читання мовчки. Його психофізіологічна природа.
35. Методичні підходи до формування швидкості, усвідомленості читання «мовчки».
36. Виразність читання. Умови забезпечення даної якості.
37. Розвиток антиципації під час читання; розвиток пам'яті, поля читання.
38. Засоби інтонаційної виразності. Формування умінь користуватися ними під час читання.
39. Уміння уявляти описану картину. Роль даного уміння у системі формування виразності читання.
40. Уміння визначати настрій твору.
41. Уміння розкривати підтекст. Місце даної роботи під час аналізу художнього твору.
42. Уміння визначати завдання власного читання, його структура. Роль даного уміння у системі формування виразності читання.
43. Послідовність роботи з художнім твором на уроках літературного читання.
44. Етап роботи з художнім твором «до читання». Завдання і напрями роботи на цьому етапі.
45. Методика роботи з твором на етапі «під час читання».
46. Дидактико-методична доцільність етапу роботи з твором «після читання».
47. Вибір видів роботи з текстом в ході його аналізу.
48. Структура уміння складати план тексту. Послідовність дій під час формування даного вміння.
49. Особливості методики читання казки.
50. Особливості читання науково-пізнавальних текстів.
51. Особливості роботи над загадкою на уроках читання в початкових класах.

52. Теорія формування читацької самостійності молодших школярів.
53. Літературний розвиток молодших школярів.
54. Усвідомлення жанрової специфіки творів.
55. Літературознавча пропедевтика в початкових класах.
56. Ознайомлення із засобами художньої виразності тексту.
57. Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного.
58. Розвиток мовлення учнів на уроках літературного читання.
59. Методика читання пейзажної лірики.
60. Методика літературного аналізу легенди.
61. Прийоми формування уваги до художнього слова.
62. Особливості роботи з гумористичним твором.
63. Особливості читання та аналізу п'єси.
64. Формування емоційно-оцінного ставлення до твору.
65. Точка зору автора. Формування в учнів умінь визначати її.
66. Словникова робота на уроках літературного читання. Види і місце словникової роботи в структурі уроку літературного читання творів різних жанрів.
67. Наочність на уроках літературного читання.
68. Методика проведення вступної бесіди.
69. Методика проведення аналітичної бесіди.
70. Методика проведення узагальнюючої бесіди.
71. Методика проведення вправ на формування чіткої вимови.
72. Методика проведення вправ на розвиток антиципації.
73. Методика проведення вправ на розширення поля читання.
74. Засоби інтонаційної виразності під час читання художнього твору.
75. Навчання учнів виразного читання віршів пейзажної лірики.
76. Прийоми драматизації на уроках читання, їх значення у формуванні усвідомленості, розвитку творчих здібностей учнів.
77. Прийом постановки «живих картин» . Доцільність і методика його використання під час читання творів різних жанрів для формування умінь сприймати художній образ.
78. Прийом «читання в особах», його значення для розуміння особливостей персонажів твору, методика використання під час аналізу тексту художнього твору.
79. Робота з малюнками, місце її в структурі уроку і значення для формування усвідомленості, емоційності сприймання твору.
80. Методика роботи з персонажем твору. Вимоги програми до формування в учнів поняття «персонаж твору», умінь давати йому характеристику.
81. Методика формування уявлення про заголовок твору, вимоги програми, місце роботи із заголовком в структурі уроку читання.
82. Види переказу на уроках читання, вимоги програми до рівня сформованості

умінь використання кожного виду переказу.

83. Методика проведення детального переказу змісту прочитаного.
84. Методика проведення стислого переказу змісту прочитаного.
85. Методика проведення вибіркового переказу прочитаного.
86. Методика проведення творчого переказу прочитаного.
87. Формування уміння створювати словесні картини на основі прочитаного.
88. Формування в учнів другого класу уявлень про жанрові особливості і види казок.
89. Формування в учнів третього класу уявлень про жанрові особливості фантастичних казок. Методика читання фантастичних казок.
90. Формування в учнів другого класу уявлень про жанрові особливості оповідання. Методика опрацювання оповідання в другому, третьому, четвертому класах.
91. Формування в учнів другого класу уявлень про пейзажну лірику. Методика аналізу творів пейзажної лірики в другому класі.
92. Методика роботи з творами пейзажної лірики на уроках читання в третьому класі.
93. Методика читання творів пейзажної лірики в четвертому класі.
94. Формування в учнів початкових класів уявлення про жанрові особливості загадки.
95. Формування в учнів уявлення про метафору на основі тексту загадки.
96. Формування в учнів уявлення про жанрові особливості прислів'я, приказки. Види роботи з прислів'ями, приказками на уроках читання.
97. Формування в учнів уявлення про жанрові особливості лічилки. Види роботи з лічилками.
98. Формування кола читання для учнів 1 – 4 класів.

Зразки практичних завдань:

1. Розкрити зміст вправ з використанням: а) пошукової таблиці; б) таблиці №1, №2; в) квадрата Шульте; г) пірамід слів; д) складових таблиць; е) решітки; є) прозорої плівки; інших дидактичних матеріалів, самостійно підготовлених студентом.
2. Розкрити зміст вправ, самостійно підібраних студентом з методичних посібників, статей.
3. Розробити вправи і продемонструвати методику їх проведення: а) на розвиток чіткої вимови; б) точності зорового сприймання; в) вміння передбачати; г) розширення поля читання.
4. Продемонструвати методику роботи: а) з текстовими ілюстраціями; б) заголовком.
5. Продемонструвати застосування під час читання художнього твору прийому постановки живих картин (твір вибирається студентом самостійно).

6. Розробити різні види бесід (на прикладі опрацювання програмного художнього твору).
7. Прочитати з пам'яті два програмні вірші пейзажної лірики.
8. Прочитати з пам'яті по три загадки, прислів'я, скоромовки, лічилки.
9. Переказати зміст казок (про тварин, фантастичної, побутової).
10. Визначити основну думку програмного художнього твору.
11. Назвати засоби художньої виразності в читанкових текстах.
12. Скласти план тексту програмного художнього твору.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Галич О. Теорія літератури: Підручник / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв. – К. : Либідь, 2001. - С.124 - 141; 205 - 223.
2. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1–4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – С.71 – 97.
3. Науменко В. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. посіб. для вчителя / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 280 с.
4. Науменко В.О. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / В.О. Науменко. – К.: Генеза, 2013. – 160 с.
5. Савченко О.Я. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / О, Я. Савченко. – К. : Освіта, 2012. – 160 с.

Додаткова

1. Інструктивно-методичні матеріали щодо контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів. Літературне читання // Початкова школа. – 2014. – № 4. – С. 30 – 37.
2. Науменко В.О. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 178 с.
3. Орієнтовні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти інваріантної складової навчального плану (1–4 класи). Літературне читання (українська, інша мова навчання) // Початкова школа. – 2014. – № 4. – С. 3 – 9.
4. Петровська Т. Система роботи над образними засобами художнього твору на уроках літературного читання (порівняння) / Т.Петровська // Початкова школа. – 2013. – № 4. – С. 5 – 8.
5. Савченко О. Я. Сучасний урок: суб'єктність навчання і варіативність структури / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2011. – № 9. – С. 11–15.
6. Савченко О. Я. Методичний аналіз підручника «Літературне читання» для 2-го класу: зміст, структура, методичні настанови / О. Я.Савченко // Початкова школа. – 2013. – № 5. – С. 1 – 5.
7. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2013. – 178 с.

Інтернетджерела з активними гіперпосиланнями

1. Волошина Г. П. Особливості уроків читання та літературознавча пропедевтика у початковій школі : посіб. для студентів та вчителів початкової школи // [Електронний ресурс] / Г. П. Волошина. – Режим доступу – : http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/325/1/Osoblyvosti_urokiv_chytannia.pdf . – Назва з екрана.
2. Науменко В. Методичні рекомендації до навчально-методичного комплексу з літературного читання для 3 класу (авт. В. О. Науменко) / В. Науменко Літературне читання (українська, інша мова навчання) // [Електронний

ресурс] / В. О. Науменко. – Режим доступу – : <http://www.pochatkova-shkola.net/journal.htm> – Назва з екрана.

3. Скорина Л. Аналіз художнього твору : навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей / Л. Скорина. - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2013. - 424 с. / [Електронний ресурс] / Л. Скорина. – Режим доступу: http://www.bohdan-books.com/userfiles/file/books/lib_file_1624021366.pdf . – Назва з екрана.

4. Чабайовська М. Організація проектної діяльності молодших школярів у процесі проведення позаурочної роботи з літературного читання / М. Чабайовська, О. Кархут // Початкова школа. – 2014. – № 2. – С. 4 – 10 // [Електронний ресурс] / М. Чабайовська, О. Кархут. – Режим доступу – : <http://www.pochatkova-shkola.net/journal.htm>. – Назва з екрана.